

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

50. Notabilia quaedam circa materiam Baptismi. Ex. p. 5. tr. 4. res. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

providere animæ proximi ob conservandam propriam vitam, non affirmat D. Thom. nisi forte in casu, quo pactum intercessisset de non omittenda cura animæ proximi, etiam cum periculo propriae vite, sicut devinctus esset ratione pecunie acceptæ prospicere vitæ corporali proximi, etiam cum periculo amittendi propriam, qua ratione Parochos reddi obnoxios Sacramenta ministrare suis ovis cum periculo vitæ, præcipue, penitentiae, cum ob id decimas & cætera percipiant emolumenta, censent DD. unde tenemur ob propriam vitam conservandam damnum spirituale proximo non inferre, non autem illud impedire, nisi intercedat conventio. Unde DD. indistinctè loquentes de obligatione diligendi vitam spirituales proximi, posthabita propria corporali, aberrant sanè, & quod ipsi nequaquam exequerentur, cæteros exequi obnoxios esse docent. Hæc Sancius.

3. Sed supradictæ sententiæ adversatur Ledesma in *Summa, tom. 2. tract. 4. cap. 4. concl. 1. §. 5.* ubi sic ait: [Acerca desto queda tota via difficultad si un niño se está muriendo, y con pecado original, si estará obligado un hombre particular à bautizarle, aunque probablemente tema que algun tirano le quitara la vida, y le matara porque le bautiza: la razon de dudar es, porque entonces aquel niño está en estrema necesidad espiritual. A esta duda se responde, que de lo dicho se convence, que estoy obligado à bautizarle no obstante el tal peligro. Antes parece que estoy mas obligado à focorrer al niño, que al adulto, que está en estrema necesidad espiritual, porque el adulto tiene otro remedio, que es disponerse por sus propias obras, y no ay certidumbre, que aprouechara la correccion fraterna, como la ay, de que aprouechara el bautismo.] Sic ille, & Bañez in 2. 2. qu. 26. art. 2. & hæc sunt placita Doctorum.

RESOL. L.

Notabilia quadam circa materiam Baptismi. Ex p. 3. tract. 4. Resolut. 5.

§. 1. Queritur primò, an minima quantitas aquæ, ut gutta una, vel duæ sufficiant ad conficiendum Baptismum. Negativè respondet Zambranus in *deci. cas. occurr. temp. mor. c. 1. dub. 4.* qui citat Valentiam, Suarez, & alios. Idem docent Reginaldus *tom. 2. lib. 27. c. 3. n. 15.* Bonac. de *Sacrament. disp. 2. quæst. 2. punct. 3. num. 18.* & alij, sed affirmativam sententiam docet Henriquez *lib. 2. cap. 21. num. 4.* & post illam Valquez in 3. p. tom. 2. disp. 245. cap. 4. num. 32.

2. Dicendum est igitur illam quantitatem aquæ esse ad Baptismum sufficientem, quæ potest contingere corpus, & successivè fluere per partem corporis, quod facere potest exigua quantitas aquæ: unde rectè Paulus Comitulus in *resp. mor. lib. 1. q. 12.* & post illum Filliucius *tom. 1. tr. 2. c. 2. n. 34.* asserunt verum fuisse Baptismum, quem contulit quadam mulier moribundo infanti, baptizando illum signo crucis impresso in fronte, digito aqua madefacto.

3. Queritur secundò, an aqua ex sale resoluta sit sufficiens materia ad conferendum Baptismum. Negativè respondet Coninch. de *Sacram. q. 66. art. 4. dub. 1. n. 22.* quia non videtur probabile ejusmodi aquam esse ejusdem speciei cum aqua naturali, & elementari, & consequenter non videtur probabile, quòd possit esse materia Baptismi. Ita ille, quod antea docuerat Angelus *ver. Baptismi 4. n. 3.* & Sylvester *eodem verbo 2. in fine.*

4. Sed affirmativam sententiam, & meritò docet Henriquez *lib. 2. cap. 6. num. 1.* qui in *glossa litera F.* testatur de communi, quia sal efficitur ex aqua falsa; ut experimento constat, & docet Aristoteles *2. meteor. c. 3.* Eandem sententiam docet etiam ex neoteris Antonius Fernandez in *exam. Theol. moral. part. 3. cap. 2. §. 4. num. 5.* ubi ita asserit: Idem de sale, atque nive, geluque dicendum arbitror; est enim essentialiter aqua maris gelata æstivo sole; ac proinde si liquefiat, apta erit materia ad abluendum, & baptizandum. Sic ille. Vide Tabie nam *verb. baptis. 4. n. 8.* & Armillam *eodem verbo, num. 23.*

5. Queritur tertio, an aqua, quæ distillat ex vite, vel aliqua arbore, sit materia apta pro conficiendo Baptismo. Affirmativè respondet ex neoteris Joan. de la Cruz *direct. consc. part. 2. de Sacram. Baptismi, q. 1. dub. 1. concl. 2.* ubi sic asserit: Aqua ista debet esse simplex, & elementaris, etsi ex arbore, aut alio corpore, ut glacie resoluta. Ita ille, & alij, quos tacito nomine citat Coninch. de *Sacram. q. 66. art. 4. dub. 1. n. 23.* in casu tamen extreme necessitatis, quia non omnino constat, an supradicta aqua expressa ab arboribus, seu plantis, aut herbis differat specie ab aqua naturali. Sed hanc opinionem ipse Coninch refellit, & communiter cum ipso multi DD. & ita docet Antonius Fernandez *ubi infra* Filliucius *tom. 1. tract. 1. c. 2. n. 6.* Henriquez *lib. 2. c. 6. n. 2.* Zanardus in *direct. confess. part. 1. de Sacramento Baptismi, n. 3.* Et ratio est, quia ille humor non est aqua, quamvis propter perspicuitatem, & similitudinem appelletur aqua, sed substantialiter succus est.

6. Notandum est tamen cum Antonio Fernandez in *exam. Theol. moral. part. 3. c. 11. §. 2. n. 3.* esse aquam sufficientem & elementarem pro efficiendo Baptismo illam, quæ colligitur ex vaporibus densatis, cum ex olla ore evaporantur, & in testaceo tegmento reperiuntur. Item quæ hyemali tempore ex parietibus lapidibusque fluit, nam vapores essentialiter aqua sunt; aqua verò è parietibus manans, aqua est, aère humido in aquam verso. Ita ille.

RESOL. LI.

An sufficiat ad baptizandum moribundum una gutta aquæ? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 5.

§. 1. Affirmativè respondeo cum Maratio in *Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.* D. Thom. *tom. 3. de Sacramento Baptismi, disp. 2. sect. 4.* Ochagavia de *Sacram. tr. un. de Bapt. q. 4. n. 8.* ubi sic ait: Quares secundò quæ quantitas aquæ sit necessaria ad valorem Baptismi? Respondeo cum Panormitano & Innoc. IV. in *c. de bitum de Baptismo*, quamcumque guttam aquæ sufficere ad valorem. Probatur, quia quæcumque gutta aquæ satis est ut dicatur homo ablutus, & tinctus aqua; ergo qualibet gutta aquæ sufficit ad valorem Baptismi; debet tamen aqua per corpus, vel per aliquam partem ejus disfluere, aliàs non lavabit, neque enim immota aqua dicitur corpus lavari. Ita ille, & alij, quos ego alibi sum sequutus.

2. Sed licet hanc opinionem aliqui non admittant, ut Granadus de *Sacram. in 3. p. contr. 4. tr. 1. disp. 4. n. 12.* Gamacheus in *summ. Theol. tom. 3. in 3. part. q. 66. art. 7.* Moscosus in *summ. tract. 2. cap. 1. n. 4.* Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 3. n. 1. concl. 3.* Zambranus de *Sacram. Baptismi, c. 1. dub. 4.* tamen tempore mortis posse cum gutta aquæ Baptismum ministrari concedunt, & ita docet Hurtadus

Sup. his infra in Ref. §. 3. cursum ad lin. 7. & in Ref. §. 4. lege §. penult. & ult.

Sup. his infra lege doctrinam Ref. §. 3. per totam. & Ref. & §§. omnium ejus annotationum.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.

Alibi in Ref. annor. præterita:

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 1. & 2. infra in Ref. §. 2. a. 1. medium, vers. Ioannes enim.